

سرشناسه : مهدیه، حسینیعلی، ۱۳۶۶-
عنوان و نام پدیدآور : تغلیظ دبه در قتل خطای محض / حسینیعلی مهدیه.
مشخصات نشر : اصفهان: نقش نگین: گهندل، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۱۶۲ ص.
شابک : 978-600-329-167-6
وضعیت فهرست نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۰۴-۱۶۲؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع : دیات
Blood money (Islamic law)
موضوع : دیات -- ایران
Blood money (Islamic law) -- Iran
موضوع : قتل خطا
موضوع : "Murder, Mistaken"
رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ : ۶۹۷/۱۹۵
رده بندی دیویی : ۳۷/۳۷۵
شماره کتابشناسی ملی : ۶۶۱۷۱۳۰

عنوان : تغلیظ دبه در قتل خطای محض

ناشر : انتشارات نقش نگین

مکان : اصفهان

ویراستار : علی رضا ارژندی

طراح : مهدیه حسینیعلی

صفحه آرائی : مرتضی سعیدی

نوبت و تاریخ چاپ : اول، بهار ۱۳۹۶

شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه

قیمت : ۱۴۰۰۰۰ ریال

شابک : 978-600-329-167-6

Email : Naghshnegin@yahoo.com

ناشر برگزیده ی کشوری سال
۹۲
ناشر برگزیده ی استانی سه دوره
۹۵، ۹۰، ۸۸

Entesharhat naghsh negin

مراکز پخش :

اصفهان، دروازه دولت، ابتدای خیابان چهارباغ پایین، مقابل شرکت پلاز، انتشارات مهر قائم، ۰۲۱-۳۲۲۳۲۷۹۹

تهران، پخش کتاب آفدیر، ۰۲۱-۶۶۴۱۳۲۰۷

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

مقدمه ۹

فصل اول: «کلیات»

مبحث اول: جرم و مجازات ۱۳

۱- تعریف جرم و مجازات ۱۳

۲- تعریف جرم در اصطلاح الاحكام ۱۳

۳- واژه جرم در قرار ۱۶

۴- تعریف مجازات ۱۷

۵- اقسام مجازات ۱۸

مبحث دوم: اقسام قتل و تعریف آن ۲۱

۱- تعریف قتل عمد ۲۲

۲- قتل شبه عمد ۳۰

۳- قتل خطای محض ۳۱

فصل دوم: «دیه»

مبحث اول: تعریف دیه ۳۷

۱- معنای لغوی دیه ۳۷

۲- تعریف دیه در اصطلاح فقهای امامیه ۴۰

۳- تعریف دیه در اصطلاح فقهای عامه ۴۱

۴- تعریف دیه از دیدگاه قانون مجازات اسلامی ۴۲

مبحث دوم: مشروعیت دیه ۴۳

مبحث سوم: انواع دیه ۴۶

مبحث چهارم: ماهیت دیه ۴۷

فصل سوم: «تغلیظ دیه»

مبحث اول: تعریف تغلیظ ۵۹

مبحث دوم: انواع تغلیظ ۶۰

۱- تغلیظ گفتاری ۶۰

۲- تغلیظ جاری (فعلی) ۶۰

مبحث سوم: مراد استحقاق شرط فعلی ۶۰

۱- تغلیظ دیه به تبار کینیت در وصف دیه ۶۱

دیدگاه فقهای امامیه ۶۱

دیدگاه فقهای عامه ۶۳

دیدگاه قانون مجازات اسلامی ۶۴

۲- تغلیظ دیه به اعتبار کمیت دیه ۶۵

دیدگاه فقهای امامیه ۶۵

دیدگاه فقهای عامه ۶۶

دیدگاه قانون مجازات اسلامی ۶۶

۳- تغلیظ دیه به اعتبار زمان پرداخت ۶۶

دیدگاه فقهای امامیه ۶۶

دیدگاه فقهای عامه ۶۷

دیدگاه قانون مجازات اسلامی ۶۸

۴- تغلیظ دیه به اعتبار پرداخت کننده ۶۸

دیدگاه فقهای امامیه ۶۸

دیدگاه فقهای عامه ۶۹

دیدگاه قانون مجازات اسلامی ۷۰

۷۰	مبحث چهارم: فلسفه تغلیظ دیه
۷۴	مبحث پنجم: پرداخت دیه مغلظه از بیت‌المال
۷۴	دیدگاه فقهای امامیه
۷۹	دیدگاه قانون مجازات اسلامی
۸۳	مبحث ششم: تغلیظ دیه اعضا
۸۵	مبحث هفتم: تعدد اسباب تغلیظ دیه
۸۵	مبحث هشتم: شرط تحقق تغلیظ دیه
۸۷	مبحث نهم: موارد رد است دیه

فصل دوم: «اسباب تغلیظ دیه»

۹۴	مبحث اول: تغلیظ دیه به سبب قتل در حرم مکه مکرمه
۹۴	دیدگاه فقهای امامیه
۹۷	دیدگاه فقهای عامه
۹۸	دیدگاه قانون مجازات اسلامی
۹۹	مبحث دوم: تغلیظ دیه در حرم مدینه منوره و مسجد نبوی صلی الله علیه و آله مشرفه
۱۰۱	مبحث سوم: تغلیظ دیه به سبب وقوع قتل در ماه‌های حرام
۱۰۱	دلیل اول: کتاب
۱۰۷	دلیل دوم: سنت
۱۰۷	۱- سنت فعلی
۱۰۸	بررسی سنت فعلی
۱۰۹	۲- سنت قولی
۱۱۳	بررسی روایات از حیث سند
۱۲۰	بررسی روایات از حیث دلالت
۱۲۷	دلیل سوم: اجماع
۱۲۷	دیدگاه فقهای امامیه

- ۱۳۶ بررسی اجماع
- ۱۴۱ دیدگاه فقهای عامه
- ۱۴۲ دیدگاه قانون مجازات اسلامی
- ۱۴۴ دلیل چهارم: عقل
- ۱۵۰ نتیجه گیری
- ۱۵۲ فهرست منابع
- ۱۵۲ الف) کتب عربی
- ۱۵۸ ب) کتب فارسی

الحمد لله رب العالمين و الصلوه و السلام على محمد و آله الطاهرين

مقدمه

ویژگی و خصوصیت ماه‌های حرام بر سایر ماه‌ها، احترام گذاشتن اعراب به آن ماه‌ها و جنگ و خونریزی نکردن در منطقه حرم بوده است و برای تخلف از آن مجازات سنگینی پیش‌بینی شده که به آن تغلیظ گفته می‌شود. یکی از مجازات‌ها تغلیظ دینه، وقوع قتل در یکی از ماه‌های حرام می‌باشد که به نذر اکابر فقهاء امامیه و بعضی از فقهای عامه، قتل اعم از آن که عمد، شبه عمد یا خطا باشد، قاتل در مواردی که محکوم به پرداخت دینه باشد علاوه بر دینه کامل به پرداخت ثلث دینه نیز محکوم می‌گردد.

انگیزه تألیف این کتاب ادخا به این سوال مهم و مبتلا به است که اگر فلسفه ماه حرام حرمت نگاه داشتن ماه حرام و عدم خونریزی است این فلسفه زمانی محقق می‌گردد که رعایت نکردن حرمت، تعدی باشد، اما اگر از باب خطا باشد و قتلی اتفاق افتاد این بی حرمتی نسبت به حرمت ماه حرام عنوان قصدی است و دلیلی بر تشدید و تغلیظ مجازات برای ارتکاب خطایی نمی‌باشد. مثلاً اگر فردی در یکی از ماه‌های حرام، نیمه شب در خیابان تاریک است بر اثر رانندگی، موجب مرگ انسانی (که لباس سیاه پوشیده و دیندار نیست) گردد، در این فرض چه بی حرمتی نسبت به ماه حرام نموده است؟ چرا که در اصل عنصر معنوی جهت ارتکاب قتل محقق نشده است.

از طرفی ماه‌های حرام در زمان و مکان تشریع حکم از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده‌اند، لذا این حکم فلسفه خاص خود را داشته است. در جامعه‌ای که مردم با ماه‌های حرام بیگانه هستند و حتی نام آن‌ها را نمی‌دانند، چه رسد به این که بدانند قتل و جنایت در این ماه‌ها موجب افزایش ثلث مبلغ دینه

می‌گردد، آیا می‌توان گفت حکم مذکور برای تمامی زمان‌ها و مکان‌ها و افراد است؟ و با توجه به این که بسیاری از فقهای متقدم، قید هتک را ذکر نموده‌اند و همچنین مردم ساکن غیر حرم که اصلاً ماه‌های حرام را نمی‌شناسند، چگونه قصد هتک بر عملشان متصور خواهد بود؟

در این کتاب سعی گردیده است با بررسی علل و انگیزه حرمت این ماه‌ها، اثار تغلیظ دیه، مورد واکاوی قرار گیرد و این که اصولاً آیا تغلیظ دیه مخصوص قتل عمدی و شبه عمد است یا به طور مطلق وجود داشته و شامل قتل خطایی هم می‌گردد؟ و در صورت شک، مقتضای اصول عملیه چیست؟

مطالب این کتاب در چهار فصل بیان شده است: فصل اول، کلیات، شامل: تعریف جرم و مجازات آن و قتل و اقسام آن. فصل دوم: تعریف دیه، مشروعیت دیه، انواع دیه و ماهیت دیه. فصل سوم: تعریف تغلیظ، انواع تغلیظ، موارد تحقق تغلیظ، فلسفه تغلیظ دیه، پرداخت دیه منازعه از بیت‌المال، تغلیظ دیه اعضا، تعدد اسباب تغلیظ دیه و موارد پرداخت دیه. فصل چهارم: اسباب تغلیظ دیه، تغلیظ دیه به سبب وقوع قتل در حرم مکه، حرمه، تغلیظ دیه در حرم مدینه منوره و سایر مشاهد مشرفه، تغلیظ دیه به سبب وقوع قتل در ماه‌های حرام.

در پایان، بر اساس حدیث شریف نبوی «من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق» بر خود فرض می‌دانم از مسئول محترم انتشارات مشرقین گین که در چاپ این اثر، سعی وافی نمودند تقدیر و تشکر نمایم و ان شاء الله تعالی همکاران و صاحب نظران و دانش پژوهان می‌خواهم، پیشنهادهای و سفادات خود را نسبت به کتاب حاضر دریغ نفرمایند. (Ha.mahdiye@Gmail.com)

و ما توفیقی الا بالله، علیه توکلت و الیه انیب

بهمن ماه ۱۳۹۵

دکتر حسینعلی مهدیه